

III.

Kdo za koho a v jakém rozsahu jedná, když je, či není člověk zastoupen. Na co si dát pozor (plné moci, smlouva o poskytování sociální služby, dodatky, výpovědi, správa financí); z pohledu sociální práce a opatrovnictví na obci)

ANOTACE:

V rámci práce s lidmi, kteří mají duševní/mentální/psychiatrické onemocnění dochází často k situacím, že je třeba poskytnout těmto lidem pomoc. Často jde o sociální služby, které si již nemohou sjednat sami a je nutná spolupráce s pracovníkem obce s rozšířenou působností.

Přestože jde o pomoc sociální, je doprovázena mnoha právními jednáními.

Je potřebné vyjasnit, co může člověk podepsat sám, jak to vypadá, když ještě udrží tužku, ale nerozumí textu, a jak je to s užitím svědků.

V sociální práci je často pomoc vykonávána také na základě plné moci. Kdy jde ale o platný institut a kdy o zneužití? Sociální práce je často vnímána jako maximální ochrana osoby (kdo je v domově, nepotřebuje opatrovníka, domov se postará). Kdo tedy může za nemocného mluvit, rozhodovat, určovat, co s ním bude? Jaká je role zplnomocněnce, sociální služby, obce, opatrovníka či jiných pomocníků? Kdo je víc: zplnomocněnec, sociální služba, ORP nebo opatrovník? Kdo komu diktuje, komu se zodpovídá, na co má právo a jaké jsou jeho povinnosti?

Tyto otázky si kladou velmi často pracovníci v sociálních službách, pracovníci na obcích a veřejní opatrovníci (na obcích). Neméně by také měly zajímat rodinné příslušníky a laické opatrovníky.

Všichni zúčastnění nemají velmi často jasno o kompetencích toho druhého.

Může totiž docházet ke sporu, kdy jsou platné smlouvy, smluvní ujednání, výpovědi, dodatky. Je dobré vědět, na co si ve smlouvách dát pozor (ve vztahu k duševně a mentálně nemocným), jak předejít „dodatkování“, kdy lze smlouvy vypovědět/neprodloužit/jednat za uživatele jednostranně. Pracovníci obcí (ORP) jsou často nadměru přizýváni k výkonu sociálních služeb a naopak veřejní opatrovníci jsou v rámci sociální práce často opomíjeni.

Smlouvy o poskytování sociálních služeb – jak to vnímají sociální služby, jak pracovníci sociálních odborů na obci a jak opatrovník (především veřejný). Ustanovení ve smlouvě prakticky, využitelně nebo zneužitelně? Vše s ohledem na osobu neschopnou za sebe jednat.

CÍL SEMINÁŘE:

Kurz si klade za cíl ujasnit pracovníkům, kteří se pohybují v pomocných profesích (sociálním pracovníkům obcí, veřejným opatrovníkům), jaká je důležitost projevu vůle, jaké jsou možnosti jejího nahrazení tak, aby byli schopni rozeznat, kdy může co kdo podepsat, aby byl podpis platný a nezpochybnitelný. Absolvent by měl být po kurzu znalý především ve smluvním vztahu mezi postiženým uživatelem (jako slabší stranou) a poskytovatelem služeb (jako silnější stranou) a měl by zvládnout rozeznat situace, co je v daném vztahu možné a co nikoliv, a jak po právu řešit složitější situace, které ve službách vznikají (výpovědi, podpisy, zdražování) s ohledem na ochranu klienta (z pohledu obce) a opatrovance (z pohledu veřejného opatrovnictví).

Zjednodušeně, kdo může co podepsat a za co tím odpovídá (především v sociálních službách, kam jsou často opatrovanci a zdravotně postižení umístováni). Podpisy, dodatky, rozhodování.

**Kdo je víc – sociální pracovník, opatrovník nebo rodina na základě plné moci?
Náležitosti a vychytávky ve smlouvách o poskytování sociálních služeb.**

NÁPLŇ:

Základní rozlišení možností a druhů podpory

- rady, pomoc, plná moc
- sociální práce
- sociální služby
- smlouva o podpoře
- zastoupení členem domácnosti
- opatrovnictví (vč. veřejného)
- **vzory (návrhů a podnětů)**
- úvaha, co je pro kterou osobu vhodnější, příp. nepoužitelné a proč

Postup, když osoba není schopna sama jednat

- může osoba, která nechápe, co se s ní děje, **vyvolat zájem o službu**
- kdo může za osobu jednat/objednávat službu a vyřešit nástup do služby
- kdo má povinnost pomoci této osobě podat návrh na opatrovnictví/zastoupení/omezení svéprávnosti
- kdo a kdy za tuto osobu jedná, a **kdo má právo co podepsat**
- jaké jsou **pravomoci zmocněnce (na základě „generálních“ plných mocí)**
- kdo je víc (uživatel, zástupce, obec, opatrovník nebo rodina na základě plné moci)
- rizika zneužití těchto osob
- rizika ze strany pomáhajících sociálních pracovníků, **když jednají podle svého a nikoliv podle přání klienta (které často nelze zjistit)**

Sociální služby/práce a právní jednání duševně nemocných

- **plné moci v rukách rodiny a jejich oprávnění (platnost/neplatnost; oprávnění jednat za osobu, která už za sebe není schopna jednat)**
- právo na informace (od sociální služby, od opatrovníka, od rodiny a vzájemně, např. služba vs. rodina)
- **pravomoci obce s rozšířenou působností (při sjednávání smluv, detenci, dodacích, souhlasech)**
- jednání v nesociální oblasti (exekuce, nájem, telekomunikace) za osobu bez opatrovníka
- udělování souhlasů

Smlouvy o poskytování sociální služby

- **náležitosti smluv, které by si měl zástupce osoby zkontrolovat**
- **dodatky smluv (kdo je kdy rozhodne, podepíše)**
- **výkon na obci s rozšířenou působností (dle § 91 odst. 6 ZSS)**
- **jednostranné změny ve smlouvách (např. úhrada, rozsah služeb)**
- co, když uživatel není schopen dodržovat vnitřní pravidla
- **jaká je role uživatele a jaká opatrovníka uživatele při porušování pravidel ve službě**
- kdy může duševně postižený dostat výpověď a kdy ne, lze výpověď rozporovat
- co s postiženým po výpovědi
- co by z praktického hlediska nemělo ve smlouvě chybět, co tam přebývá (náležitosti a vychytávky)
- **schvalování soudem (kdy ano, kdy ne; vzor)**

Nahrazují sociální služby opatrovnictví?

- ochrana člověka bez opatrovníka před i po vstupu do služby, když sám za sebe není schopen jednat
- působnost sociálních služeb – v čem pomůžou a v čem už ne
- **rozhodování o finančních prostředcích uživatele pobytových sociálních služeb**
- zodpovídá se opatrovník sociální službě nebo sociální služba opatrovníkovi
- výpovědi ze služeb, neprodloužení smluv na dobu určitou u problematických osob/opatrovanců
- **schvalování smluv o poskytování sociální služby opatrovníckým soudem**
- může si opatrovník oddechnout, **když opatrovance „uklidí“ do služby**
- **základní chyby opatrovníků při využití sociálních služeb**
- základní chyby sociálních služeb při spolupráci s opatrovníky

